

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKUNDIGE KRING "DE PLATE", V.Z.W.

Hoofdredacteur : O. VILAIN
Rogierlaan 33, bus 11
8400 OOSTENDE

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen ondertekende bijdragen.
11e jaargang, nr. 10 oktober 1982.

- - - - -

INHOUDSTAFEL VAN DIT NUMMER ZIE LAATSTE BLADZIJDE.

- - - - -

Oktoberactiviteit

De Oostendse Heemkundige Kring "De Plate" heeft de eer en het genoegen u uit te nodigen op een voordracht met dia en film die doorgaat op

donderdag 28 oktober 1982 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. Louis Colensstraat 6, Oostende.
Onderwerp : DE IBIS-STORY

De spreker : de heer Robert COELUS

Het Koninklijk Werk IBIS is als het ware vergroeid met Oostende. Gedurende driekwarteeuw was de invloed van deze school van diepgaande betekenis voor de vissersgeneraties van onze kust. Er was een tijd dat de helft van de schippers van onze vissersvloot oud-leerlingen waren van de IBIS.

Over die 75 jaar IBIS-werking en invloed spreekt ons vanavond de heer Robert COELUS. Schoolhoofd van het Koninklijk werk IBIS sedert 1960, reserve-officier van de Zeemacht, auteur van het rijk gedocumenteerd werk DE IBIS-STORY, is hij de man die het kan weten.

Aan de hand van een reeks dias geeft hij ons een overzicht van het ontstaan en de werking van deze school. Achtereenvolgens bespreekt hij de evolutie tijdens de eerste jaren en Wereldoorlog-I, tussen de twee Wereldoorlogen en tijdens Wereldoorlog-II. Als toemaatje draait hij ons een film, uit 1934, die handelt over het leven op de school.

Na de voordracht is er een fototentoonstelling over het Koninklijk Werk IBIS te bezichtigen in de leeszaal. De heer COELUS zal zich ter beschikking houden voor eventuele vragen van het publiek.

Een hoogst interessante avond voor elke Oostendenaar die begaan is met een brok levende geschiedenis van zijn stad.

Zoals altijd is de toegang vrij en kosteloos, ook voor niet-leden. Elk zeggen het voort!

J.B.D.

Oostende onder het Frans Bewind

Een nieuw historisch werk van de Oostendenaar Eduard J. BAELS verschijnt in december 1982.

Het boek handelt over de historiek van de stad Oostende tijdens het Frans Bewind (1792-1815) en omvat tevens een unieke verzameling onuitgegeven documenten van Luitenant-Generaal Graaf François Durutte nopens de toenmalige stad Oostende, zoals het voorbeeld hiernaast afgebeeld.

De voorintekeningprijs : 1.550 fr. te storten op rekening nr. 384-0082510-47 op naam van Eduard J. Baels, rubriek : "voorintekening".

Bij het verschijnen wordt de prijs gebracht op 1.850 fr.

Indien gewenst, dat het boek bij het verschijnen u toegestuurd wordt, gelieve de bijkomende som van 150 fr. te storten op voormelde rekening ter delging van de verpakkings- en portkosten.

Oostende - Dover - Folkestone (Auteur Paymond BORPEY)

In 1838, op 28 augustus werd buiten de muren van Oostende op plechtige wijze de spoorweg Brussel-Oostende ingewijd, wat meteen een aanvangspunt betekende voor de toekomstige Belgische Oostende-Dover zeevaartlijn.

Dit gegeven vormt het begin van het boek dat begin november verschijnt en dat de geschiedenis tot in het jaar 1982 verhaalt van de voor de kuststreek, en zelfs voor het gehele land, zo belangrijke zeevaartlijn.

Veel informatie werd geput uit boeken en tijdschriften; alleen de belangrijkste gegevens en feiten werden weerhouden en in chronologische orde opgesteld.

Het geheel geeft een beeld hoe de dienst zijn verloop heeft gehad. Men kan er de evolutie in meemaken vanaf de raderboot tot en met de jetfoil, en er tevens bij vaststellen dat de zeevaartlijn door tal van moeilijkheden heen, dank zij de inzet van haar leiding en personeel, een bestendige opgang heeft gekend.

Alle schepen die in de loop der jaren de dienst hebben uitgemaakt of nu nog in de vaart zijn, te beginnen met de "Diamant" in 1846 en eindigend bij de "Stena Nautica" in 1982, zijn in eigen potloodtekeningen afgebeeld. Daarnaast sieren nog diverse andere aanverwante tekeningen het boek.

Prijs : - bij voorintekening en vooruithetaling (dit is vóór 1 november 1982) : 450 fr.
- bij verschijnen : 500 fr.

Het bedrag is te storten op rekening nr. 000-1036006-46 van R. Borrey-Verburgh, 8400 Oostende.

Het boek wordt gratis thuis bezorgd binnen een straal van 20 km. rond Oostende. Wie verder woont, kan het afhalen op adres : Borrey Raymond, Steens Dijk 222, 8400 Oostende of het thuis toegezonden krijgen (verzendingskosten ten laste van de aanvrager).

Ostende d'un village de pêcheurs à la Reine des Plages

Onlangs verscheen van de pers een nieuw boekje over de geschiedenis van Oostende.

Het is te verkrijgen onder de titel "Ostende - d'un village de pêcheurs à la Reine des Plages".

Het kwam tot stand dank zij de samenwerking van de Heren Marcel Vanhamme en Jean Delporte. De historische Vanhamme heeft reeds heel wat publicaties op zijn actief, hoofdzakelijk over de stad Brussel. De geograaf Delporte, zoon van wijlen de studieprefect van Koninklijk Atheneum van Oostende, heeft zich steeds met Oostende verbonden gevoeld. Hij bracht alhier zijn jeugd door en nam dan ook de gelegenheid te baat om samen met Marcel Vanhamme de geschiedenis van Oostende in een nieuwe editie samen te vatten.

Mei 1940

28 De stad is dien nacht opnieuw met brandbommen bestookt. Met duizenden werden ze afgeworpen. Om 1u30 kwamen op de Van Iseghemlaan bommen terecht waardoor het huis Nefors, en dat van Raphael de Gross zwaar te lijden hebben gehad. Brandbommen waren ook op het stadhuis terechtgekomen, ongelukkig genoeg werd niet tijdig opgemerkt dat brandbommen in den toren gevallen waren, anders had het misschien nog gered kunnen worden. De Politie had gezien dat brandbommen op het stadhuis gevallen waren. Ze verwittigden de brandweer, maar de brand werd door de politie zelf gedoofd. De klok bleef op 1 uur staan, wat genoeg bewees dat hij getroffen was. Inderdaad, om 2 uur brak opnieuw brand uit en wel in de klokkenkamer. De verwittigde brandweer was aanstonds ter plaatse. Onmiddellijk liepen een zestal mannen naar boven, maar door de hevige rook kon men het niet uithouden. Met behulp van een brandladder en met de intusschen aangelegde slangen, en de aan de haven opgestelde motorpomp, kon men gedurende een kwartier goed doorwerken. Doch daar nadien geen water meer door de spuit kwam, moesten de slangen en de pomp verplaatst worden. Dit was geen gemakkelijk werkje, want de vliegers kwamen terug en bekogelden de mannen met machinegeweervuur. Daardoor moesten ze af en toe schuilen. Intusschen nam het vuur aan het stadhuis meer uitbreiding. Maar door de moedige houding van de brandweermannen en na lang zwoegen, werd het gebouw gered. De gehele inhoud van het stadhuis is echter opgebrand, dit vooral door gebrek aan personeel, gezien de meeste en valiedste mannen gevlucht waren. Van de 400 schilderijen die de zalen versierden konden een 50 tal uitgehaald worden, onder dewelke eenige ddor het vuur verschroeid waren. Een bewijs te meer, hoe heldhaftig het overgebleven personeel was, in de nacht en het duister bij de rook der vlammen op gevaar van hun leven, deze kaders weg te slepen. Onder de geredde werken zijn vooral merkwaardig, een schilderij op hout van Van Beiren, van Adriaansen, eveneens van het begin der zeventiende eeuw, dan groote doeken van Hermans, Goemans, Van de Aackere, Euphrosina Beernaert, enz...

Al de Archieven vielen ten prooi der vlammen, zelfs de 70 registers van den Burgerstand, dagtekenend uit de tijd 1604 af, en welke door Napoleon aan de kerken ontnomen was uit behoefte van centralisatie. Alleen de rekenplichtigheid en enkele boeken van de burgerstand konden gered worden. Ook het Gulden Boek ging in den brand verloren. De laatste handteekeningen waren die van Prins Karel, zijn ordonnantie-officieren, Baron Goffinet en Baron de Maere d'Aartrijcke. Deze Heeren teekenden het boek tijdens een bezoek aan onze stad op dinsdag 22 mei om 5 uur, zij werden op het stadhuis door den Heer Burgemeester Serruys, en het volledig Schepencollege ontvangen.

Om 2u30 waren bommen gevallen op het St. Petrus en Paulusplein waar de huizen van Vandevijvere, Galeyn, Van Loo, Seynaeve, "Aigle Belgica", D'Hondt en Helders. Om 3 uur werd de Stadschool in de St. Franciscusstraat verwoest, benevens twee aanpalende huizen. Om 3u15 werden bommen geworpen ten westen der stad op Opex en Bredene en aan de Duinen.

Om 3u30 vallen in de Vaartbleekerstraat bommen op de huizen Ostend Stores, Samijn, en Decorte. Om het zelfde uur vallen bommen in de Cirkelstraat. Het huis van Dr. Herc hier, verder dat van Desforges, aan de noordkant het gebouw van de Grije Zusters, naast de Kapucienenkerk en verder dat van Tratsaert zijn zwaar beschadigd. Op de Visscherskaai kwamen ook bommen terecht waardoor de huizen 1 tot 32 zwaar werden beschadigd.

Ook op de Vandersweepplaats en de Smet de Naeyerlaan zijn rond die tijd bommen gevallen, de huizen : E. Costenoble, het politiebureau, Helmoortel, De Brouwer, Van Imschoot, Dedroog-Delbouille, aan de overzijde naast elkaar, de huizen van Wwe Sorel, Jarvi, Wwe Van Belleghem, Bentein en Lauwers zijn geteisterd. Om 4 uur werden bommen afgeworpen op de Wapenplaats die reeds in de lichtelaaie stond. Alle huizen aan de Oostkant, van 11 tot 16 werden vernield. Deze huizen behoorden respectievelijk toe aan Leveque, Brantjens, Serruys, Snyckers, ex-gouverneur Baels en Royon. Aan blusschen kon niet meer worden gedacht, daarom deden de mannen het nodige om het vuur te beperken. Toen plots stortte den torenspits in en kwam als een brandende lawine terecht op café "Petite Bourse", dit gebouw stond in weinige oogenblikken in de lichtelaaie, het vuur nam snel uitbreiding. In de Breydelstraat werden alle huizen aan de zuidkant een prooi der vlammen. De eigenaars zijn Hanze, Everaerts, Farazijn, Larsen en Dierickx. In de Kapellestraat de huizen van Willems, Fontaine en andere waarover later. Op de Vindictivelaan de huizen van Jean, Voordecker, VanLeirberghe, dan het gebouw van het Zeewezen, de huizen van Hostyn, Derycker, Vileyn, Huyghe, Hinders-Rassaert, Vandenberghe, Arents en Aigle Belgica. In de Zuidstraat zijn door bominslagen de huizen van Wwe Carbon, Demeulemeester, Van Pamel, Demeulemeester en Wwe Werbrouck zwaar beschadigd. Ok de Euphr. Beernaertstraat is getroffen en de huizen nrs. 11, 13, 15, 26, 27, 28 zijn zwaar beschadigd door brand- en springbommen. Bommen sloegen in in de Aartshertoginnenstraat op het hotel Smis : "Kanon-hotel", daarbij de huizen van Wwe Dossaer en Bourgoignie en aan de overzijde dat van Fontains. In de Vrijhavenstraat zijn de huizen S.A.F.C.O. uitgebrand, dat van Peere, Muhl en Yde, verder de huizen van Panesi, Debock, Sillers, Devriendt, Bogaert en Dedroog-Delbouille, aan de overzijde dien Barrat, Mares, Costenoble en Van Imschoot. In de Brigantijnenstraat de huizen van Jean en Vanderheyde van Oudenburg. In de Polderstraat een huis van S.A.F.C.O.. In de Statiestraat een huis van F. Dickx. In de Lijndraaierstraat de huizen van de firma Ostend Stores met ernaast de huizen van Caroen, Eyland en Wydooghe.

De Stadsbibliotheek is totaal uitgebrand in de nacht van maandag 27 op dinsdag 28 mei, nadat in de morgen van de maandag te 8u15 een bom voor de deur gevallen was die gansch het trapgat vernietigde. Deze brand ontstond doordat een bom in de Louisastraat in het huis van den haarkapper Seynaeve terecht gekomen was. Die brand heeft zich voortgezet tot de naastgelegen huizen en kwam zo ook aan de bibliotheek, die een gulzige prooi der vlammen werd. Deze branden konden niet gebluscht worden doordat de waterleiding vernield was, en daar het trapgat weg was konden de boekenkamers niet ontruimd worden. Aldus gingen 30.000 werken verloren, waaronder de volledige collectie van het Staatsblad sedert 1830 en de vele bijlagen van dit blad over de Handelsmaatschappijen. De collectie van de lokale bladen : Feuille d'Ostende van 1818 tot 1898, l'Echo d'Ostende sedert 1865, Le Carillon sinds 1890, de Duinengalm en de Zeewacht sedert hun stichting, evenals vele andere bladen die nu verdwenen zijn en een eenige bron van inlichting waren voor de Oostendsche Geschiedenis.

Er ging een zucht van verlichting op toen de bevolking het nieuws van den Wapenstilstand hoorde. Voor de eerste maal sedert verscheidene dagen verlieten de schuilers hun kelder en herleefden. Veel volk kwam in de stad wandelen om de groote verwoestingen eens met eigen oogen te aanschouwen. In den namiddag rond 14 uur rukten de eerste Duitschers de stad binnen. Plots alarm, Deutsche bommenwerpers overvliegen de stad. Bommen worden op verschillende plaatsen afgeworpen. Verschillende Deutsche soldaten en burgers vonden dien dag der Wapenstilstand den dood. Onmiddellijk nochtans spreidden de bezettende troepen de hakenkruisvlaggen op de voornaamste plaatsen en pleinen der stad, de vliegers staakten onmiddellijk hun aanval.

Lijst der slachtoffers gevallen gedurende de bombardementen.

24 Dooden

Hostyn Gabrilla, Oostende den 12 Januari 1907
Deprez Victor, Ichtegem den 28 Maart 1885
Monteyne Leopold, Oostende den 28 November 1889
Calleeuw Irene, Oostende den 20 Mei 1906
Huyghe Jeroom, Gistel den 14 Januari 1932

Gekwetsten

Lecluyse Martha
Baize Valerie
Magnoli François
Alleman Roger
Boydens Laura

25 Dooden

Wullaert Ludovica, Tielt den 8 November 1865
De Buf Paul, Oostende den 12 April 1886

27 Dooden

Depester Marcel, 20 jaar (Brussel)
Schoovaerts Omer, 18 jaar (Chatelineau)
Schillemans Ferdinand, (Mechelen)
Clibouw Henri, 54 jaar (Torhout) 24.10.1885, Lijnbaanstraat 49
Ramant Elodie, Lichtervelde 5.12.1882 Landbouwerstraat 23
Meurice Emiel, Brugge 29 April 1872, St. Sebastiaanstraat 36
De Beau Frans (Vlissingen)
Antheunis Fernand, 19 jaar (Geeraerdsbergen)
Stok Jan (Antwerpen)
Cattrysse Elisa, Steene 6.8.1899 Euphr. Beernaertstraat 68
Van Iseghem Arthur, 66 jaar (Oostende), den 17.3.1934, Maagdengang 25
Seghers Louis, 18 jaar
Demeester Jules, Gistel 1.3.1873
Schinkel Arthur, Oostende 28.7.1875
Van Wijsberghe Filomene, Torhout 1.4.1868
Poireau Angeline, Koekelberghe, den 19.8.1869

Gekwetsten

Loontiens Isidoor
Verburgh Karel
Bique Gaston
Christiaans Jeanne
Dewaele Lucie
Cattrysse Richard
Miedema Clemence
Dewulf Euphrasie
Van Loo Pieter
Ford Simone
Ford Norbert
Regoudt Irma
Braem Elisa
Desodt Emiel

28

Dooden

Cobbaert Pieter, Jabeke 6.6.1904
Bervoet Helena, Wulvergem 1.9.1872
Den Turck Helena, Oostende den 13.5.1905
Petit Henri, Hurnai 9.1.1891
Van Dierendrack Alice, 53 jaar St. Jans Molenbeek
Van Dierendonck Celina, 52 jaar idem

29

Dooden

Batta Rudolf, 41 jaar (Buisingen)
Bata Leon, 7 jaar idem
Chomé Ida, 68 jaar (Montigny lez Tilleul)
Capelle Irene, 16 jaar (Ardoois)
Van Hove Maria, 72 jaar (Steene)
Deckmyn Georgette, 12 jaar Leffinghestraat 28
Vaessen Alfred, 21 jaar (Antwerpen)
Cousinne Eugene, Emelgem 10.10.1867

30

Dooden

Simons Eugene, 49 jaar Euphr. Beernaertstraat 68
Bral Gustaaf, 28 jaar (Doornik)
Boudens Gilbert, Oostende den 17.3.1903

(vervolgt)

- - - - -

BRIEF

Oostende, 13 april 1982.

ij het lezen van "de Plate", namelijk "de oorlogsdagboek" op blz. 4, heb ik opgemerkt, en met een zekere verwondering dat op 24 mei, ons huis gered werd door pompiers, commissaris Ameel en de heer Corman ?

Ik kan U verzekeren en mijn broeder trouwens ook, dat het huis, met de twee buurhuizen gered werden, hoofdzakelijk door mijn vader zelf, geholpen uiteraard door voorgemelde op de kritische momenten !

Mijn vader verbleef op de daken van de drie huizen (29, 31, en 33) gedurende de opeenvolgende brandbommen droppings; hij nam deze met blote handen om ze van de daken te verwijderen.

Op de avond van de 24 mei kwam hij op de Meiboom bij mijn grootmoeder (waar wij vroeger in de dag, mijn moeder, mijn broeder en ik gevlucht waren) met volledig omwonden en erg gezwollen handen, die verzord waren geweest door een dokter (van wie ik de naam zal verzwijgen) en die zijn handen volledig had doorprikt met een gewone, niet ontsmette sluitspeld, en omwonden na bezalving zonder anesthesie ! (ik spreek niet van de honoraria en de verdraagde pijn !). Het zicht was voor ons erg aandoenlijk, en ik kan U verzekeren dat het voor een kindergeheugen (9 en 13) het goed bijgebleven is, zoals trouwens het relaas van de gebeurtenissen na ons vertrek uit de stad.

Marc BOUSSY

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - XXVI : VITAL KEULLER

Net als Oscar HALLE bracht Vital KEULLER slechts een gedeelte van zijn leven te Oostende door. Deze periode valt echter samen met het hoogtepunt uit zijn artistieke carrière, zodat het past ook hem in onze Oostendse kunstenaarsgalerij op te nemen.

Vital KEULLER werd te Lille (Rijssel) geboren in 1866 uit Belgische ouders. Zijn vader was tekenaar en gaf de jonge Vital de eerste artistieke kennis mee. Hij volgde ook de lessen aan de Brusselse Academie bij PORTAELS en STALLAERT.

Hij koos de richtingen portretschilderkunst, marine en landschap.

In de jaren voor de oorlog 1914-1918 woonde hij te Oostende waar hij zich fel liet opmerken in artistieke middens.

Eén van zijn dochters, Renée KEULLER, werd nog te Brussel-Schaarbeek geboren (30 juni 1899). Ze was een wat verwarde, aan ENSOR-mania lijdende artieste. (Het was zij die het Stedelijk kunstpatrimonium "verrijkte" met een bedenkelijke kopie van Ensor's bloemenhoed, koer na de memorabele "diefstal" van het werk in het Museum, in ware "Topkapi-stijl", wanneer we althans de officiële versie van het gebeuren mogen geloven.)

Renée KEULLER overleed te Antwerpen op 8 maart 1981.

X X X

1907 : Vital KEULLER stelt tentoon in het "Hôtel Continental" te Oostende met marines, sous-bois, vissers- en landbouwersfiguren, een "Salomé" en nog enkele andere werken. In "Oostende Illustré" van dat jaar verscheen een kort artikel met portretfoto op p. 169.

1908 : "STRAATJE & KERK TE TIELRODE" (olie op doek; getekend & gedateerd onder rechts) (Reninge, Restaurant 't Convent)

Tijdens de oorlog 1914-1918 verbleef hij in Engeland. Hij schilderde er tal van portretten van vooraanstaande Engelsen (o.a. ASQUITH, BUCHINGASTOR).

Keuller vestigde zich na de Eerste Wereldoorlog op het goed "Berkenhof" te Mariaburg in de bosrijke Kempen, te midden van de natuur die hij zo liefhad en ontelbare keren had uitgebeeld.

Daar ontstond in de vroege twintiger jaren het werk "Mianotrio", waarvoor zijn dochters poseerden aan de piano, met viool en cello;

Het tragische overlijden van Koning Albert I inspireerde hem tot een geslaagde ets "La Roche Fatale" (1934), de rots te Marche-les-Dames voorstellende.

Vital KEULLER overleed op 30 juni 1945.

VITAL KEULLER IN DE MUSEA :

Werk van KEULLER komt weinig voor in de openbare verzamelingen.

In 1931 kocht het Ministerie Robert PETITJEAN een werk voor de verzamelingen van de Belgische Staat : "GUDE HUISJES TE CHINY" (N° 2707; gekocht 5.000 fr.). Hangt in dépôt bij het Gemeentebestuur van Wetteren.

Voor de Tweede Wereldoorlog bezat het Museum voor Schone Kunsten van Oostende een "Sous-bois" (pastel ; 97 x 63 cm). Gift van de kunstenaar. Het ging verloren in mei 1940.

Vandaag de dag is Vital KEULLER weerom goed vertegenwoordigd in de kunstverzamelingen van de Stad : - Portret van studieprefect J. PASKOP (1903; olie op doek; 155 x 105 cm)
- Het Costerstaketsel (1939; olie op paneel; 39 x 59 cm)
- Het Staketsel (1930; olie op paneel; 79 x 100 cm).

EN SPECIAAL VOOR PRENTKAARTVERZAMELAARS :

Een schilderij, het strand met badkarren en een gezicht op het "Grand Hotel Monopole" voorstellende, komt voor op een zeldzame polychrome prentkaart, nog vóór W.O.I uitgegeven.

tekst : GRAND HOTEL PONOPOLE
OUVERT TOUTE L'ANNEE
202, DIGUE DE MER, OSTENDE-EXTENSION
LIFT PROPRIETAIRE : J. BOGAERTS TEL. 87.

Lit. :

R.T., Un maître paysagiste, in een niet geïdentificeerd Franstalige Belgische krant (met portretfoto).

Les expositions - Vital KEULLER et Emile BULCKE, in La Saison d'Ostende, 4 juli 1907 (met portretfoto).

PENCIL, Chez nos artistes. Vital Keuller, in La Saison d'Ostende, 13 juli 1921.

Norbert HOSTYN

"STUDIA BELGICA", OF HOE DE ENGELSEN BELGIE EN DE BELGEN ZIEN

De uitgeverij PETER LANG (Jupiterstrasse 15, 3000 Bern 15, Zwitserland) geeft van tijd tot tijd lopende, gespecialiseerde catalogi uit die alle nieuw verschenen of nog te verschijnen boeken uit haar diverse reeksen aankondigen. Wij signaleren daaruit : LOPE (Hans-Joachim), Studia Belgica. Aufsätze zur Literatur- und Kulturgeschichte Belgiens.

Frankfurt am Main - Bern, 1980, IV - 226 S. (Studien und Dokumente zur Geschichte der Romanischen Literaturen, Band 6). Het ISBN nummer : 3 - 8204 - 6112 - 4 ; kostprijs : 40 Zwitserse franken ! ... Uit de diverse opstellen citeren wij de bijdrage over : "Belgien aus englischer Sicht"; Eerlijkheidshalve moet ik bekennen dat noch auteur, noch inhoud van deze bijdrage mij onder ogen gekomen zijn, hoewel de kans er, m.i., dik inzit dat hier enkele vernieuwende inzichten aan bod komen...

Emiel SMISSAERT

Einde juni werd te Brugge een eerste deel voorgesteld van de uitgave der kroniek door Jozef VAN WALLEGHEM (1757-1801).

Het betreft de 'Merckweerdigste voorvallen en Daegelijcksche gevallen' (Brugge 1787).

Het volledig handschrift behandelt de periode 1775-1784.

Het boek over het jaar 1787 (het 12° deel in de te verschijnen reeks) bevat enkele feiten met betrekking tot Oostende.

- Verbanning van een persoon welke o.a. te Oostende jongelingen 'verronselde' om ze te plaatsen op Oostendse schepen (p. 37)
- Graanschepen met bestemming Oostende, op doorvaart te Brugge (waar toen een graantekort heerste) (p. 139)
- Het plotse overlijden van de heer DECLERCQ (1/1/1787), koopman te Oostende (p. 184)
- Uit het artikel betreffende een 'schietfeest' (8/7/1787) waar de gilde van Oostende aan deelnam, enkele uittreksels (p. 85-87).

P. 85 Groote schietfeest door de gilde der hantboge linnen Brugge gehouden.

Op den 8 julij is er binnen dese stadt Brugge gehouden eene zeer luijsterlijke schietfeest door de vermaerde gilde van den H. Sebastiaen onderhouden met de hantboge binnen dese stadt, welcke op de naervolgende wijze is ter uijtvoer gebragt geworden.

Boven alle dese munte wel besonderlijk uijt de gilde van de stadt Oostende die om des zelfs luijsterlijkheijdt niet tot eene schietfeest maer als tot een volkomen cavalcade scheen gekomen te zijn. De confraters deser gilde waeren 's morgens met een kotterschip, behangen met menigvuldige vlaggen en met nog een minder schip, beide rondtom beset met kanons, binnen dese stadt in volle triumph langs den Kom aengekomen tot beneden de Carmesbrugge, waer zij onder onophoudelijk losbranden der kanons hunne schepen lieten liggen. Den luijster, praal en eere waermede die gilde degene van Brugge desen naermiddag vereerde is weert om voor de laetere tijden vereeuwigt te worden, terwijl dat niemant geheugt oijt van eene gilde zooveele eereteekens te hebben weten bewijsen en terwijl zulks niet wel mogelijk is van volkomentlijk aen diegene zulks niet hebben gesien te verhaelen, zal ik daeraf alleen in 't kort eenen schets ophaelen. Hunnen praaltrijn wiert opgeleijt door den verbeeldenden keijser der Turken met den blooten sable in de hant ; agter desen volgden de vier deelen der weijrelt, zeer konstrijk en pragtig afgebeeldt ; agter dese eenige bij uijtnementheijdt schoon vercierde maegdekens die de waepenen en schil'en van dese gilde waeren draegende ; dan volgden eenige zeer schoon vercierde slaeven die de canons voorttrokken, gelijk ook vier andere die het schiettuijg deser gilde op een schoon met roo laeken overtrokken langwerpige taefel waeren draegende ; wordende desen praaltrijn verselt door nog veele andere toerustingen, alle te lang om afsonderlijk te verhaelen ; dan volgden de heeren schotters, alle in zeer kostbaere montueringen en wel zonder tegenseg ook de schoonste van alle dese saemenvergaderde gildens ; agter hun volgden veele vrouwspersoonen, ook kostbaer gekleet, die met dese gilde van Oostende medegekomen waeren.

- p. 86 Alle de gildens aldus in 't Hof gearriveert zijnde, wiert aen de gemelde gilde seffens de eeremadalie geschonken, zijnde schoon geslaegen van zilver en in 't goudt vergult, weerdig tot eenentwintig guldens, dezelve niet ten onrecht aen die gilde van Oostende gejont wordende omdat zij met waerheijdt meer eere teekens hadden bewesen dan alle de ander gildens tesaemen. Zijnde ook d'oorzaak dat de gilde van Oostende zoo luijsterlijk geweest heeft omdat dezelve tegens eenige heeren van Oostende hadden gewet om een stuk wijn in banden, twee haspen, broot, etc., dat zij binnen dese stadt de eeremadalie niet en zouden hebben bekomen, om welcke te bekomen hunne eerbewijsingen als verhaelt is zooveel te luijsterlijcker en pragtiger hebben geweest.
- Alle de prijzen, zoo silvere als in geldt, hiernae aen de gildens uijtgegeven zijnde, zijn dezelve ten meerderen deele zeer triumphantelijk uijt dese stadt Brugge vertrokken, gelijk ook degene van Oostende onder het losbranden huner kanons met hunne schepen zeer luijsterlijk vertrokken zijn ontrent den ses uren van desen naermiddag, waermede dees zoo luijsterlijke feest is geëijndigt geworden.
- Dese meeste prijzen deser plichtige schietfeest zijn gewonnen door de volgende gildens, te weten : door de ghilde van Brugge behalvens den zilveren prijs hiervooren vermeldt, 31 prijsvogelen ; zijnde door dees gilde behalvens
- p. 87 de vijf oppervogels, 15 mindere opgesteld geworden. De ghilde van Duijkercke heeft twee prijsvogelen geschoten, Oostende drij...

W. VERLONJE

PERMANENTE TENTOONSTELLING "DOORHEEN DE NATIONALE GESCHIEDENIS".

In het Algemeen Rijksarchief, gelegen in de Ruisbroekstraat 2 in het hartje van Brussel-Stad nabij het Centraal Station, werd een nieuwe permanente tentoonstelling van archiefstukken betreffende de Belgische nationale geschiedenis opgebouwd en is sedert oktober 1981 toegankelijk voor een ruim publiek, gratis wel te verstaan, van maandag tot en met vrijdag tijdens de openingsuren (9 tot 12 en 14 tot 16 uur). Een uitgebreide catalogus begeleidt en vergemakkelijkt het bezoek. Titel van deze publikatie : "Doorheen de nationale geschiedenis", in 2 delen uitgegeven. Het eerste, over het Oud Regime, is reeds beschikbaar : 93 documenten worden erin voorgesteld in chronologische volgorde; het telt 287 bladzijden met 51 illustraties en kost 425 BF. Het tweede deel, over de Belgische hedendaagse periode, zal in de loop van 1982 verschijnen; hierin worden 83 documenten voorgesteld, gegroepeerd per onderwerp en voorafgegaan door een inleiding. Indices van de persoons- en plaatsnamen, evenals van de behandelde onderwerpen, vergemakkelijken aanzienlijk het gebruik.

Twee dokumenten die in deel één behandeld worden, betreffen de kustregio :

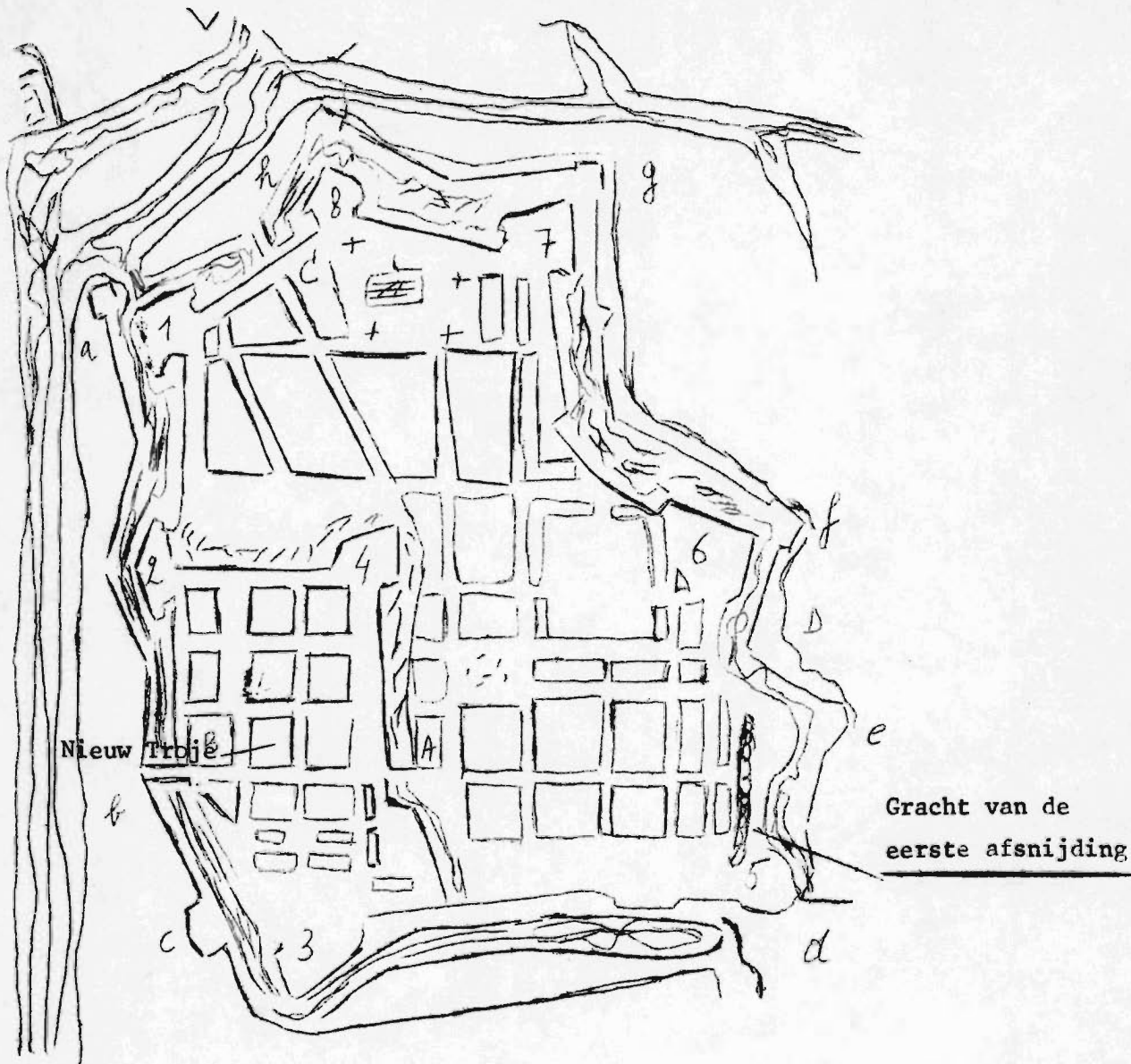
23. Geschil over een dijk bij Nieuwpoort. 1293.
66. Versierde letter U uit de stadsrekening van Oostende (1.4.1578 - 31.3.1579).

Emiel SMISSAERT

3. De stad Oostende :

De zeer nauwkeurige voorstelling van het herop te bouwen Oostende naar het vestingsplan van 1583, leent zich tot volgende identificatie :

- a. De vroegere westelijke haven valt nauwelijks nog op te merken, doch wordt als vestingsgracht tussen de zeedijk en de westelijke fortificatie van de stad aangewend. Bij hoogwater kan deze voorgracht gezuiverd worden langs een verbindingsgeul naar de zee toe. Een tweede verbinding bestaat ter hoogte van het "Spaens bolwerk" (het latere Bastion van de Ponton) (10), waar de havengeul tussen de dijk en de kaai het zeewater in de stadsgracht laat lopen. Tussen het "bolwerk van Helmont" en de "Prcepic-ravelijn" werd een duiker, ofwel een spuisluis aangebracht.
- b. Zoals reeds vermeld, wordt de haven verplaatst naar de zuidoostelijke zijde van de stad. "La nouvelle Caïs" dient echter niet verward te worden met de zg. Nieuwe Kaai, die ontstaat bij het tot stand komen van een verbinding tussen de "Plate" en de zopas vermelde kaai. Deze staat in verbinding met de stad langs een kleine ophaalbrug voor de Kaaipoort.
- c. In dit wederopbouwplan wordt de laatste afwijking van de stad weerhouden; deze werd verricht ten tijde van de belegering door de troepen van Ambrosius Spinola, veldheer van Aartshertog Albrecht. Dit is het zg. Nieuwe Troje (op sommige kaarten ook wel als Klein Troje aangeduid), dat ingesloten lag tussen de havengeul, de zee en een binnenstadsgracht. Drie bolwerken met teruggetrokken flanken en een bolwerk, gedeeltelijk in de vestingsmuur ingebouwd, beschermen deze citadel. Langs de "Nieuwestpoort" had men toegang tot de stad; de "Oostpoort" geeft verbinding met de opeenvolgende ravelijnen, ingebouwd in een dijken gordel omheen de stad. Hoewel op het plan "l'héritage pour les cappucins" in het zuidwesten van de "marthe" (het huidige Wapenplein) voorkomt, werd dit klooster - zoals vermeld - op een gedeelte van de gronden van de citadel opgericht.
- d. Het klooster van de Zwartzusters stemt overeen met de gronden die toegewezen waren aan de Grauwzusters "l'héritage des grises soeurs" ten westen van de oude St. Petrus en Pauluskerk.
- e. Het zuidelijke gedeelte van de stad verschilt van het regelmatige geometrische stadspatroon, dat wij op talrijke XVIIde en XVIIIde eeuwse kaarten van Oostende terugvinden. De uitbreiding van het bestaande stadspatroon (volgens de plannen van 1583) gebeurde met de bouw van het Bastion van Babylone. Tussen 1679 en 1681 werd op deze stadsuitbreiding het klooster van de Witte Zusters opgetrokken. Aldus verkreeg de havenstad Oostende haar typisch Barokpatroon, dat door verdere fortificaties in de XVIIde eeuw een model van versterkte zeehavenstad werd.
- f. Het westen en zuidwesten van de stad is geheel gezuiverd van bolwerken, ravelijnen en tranchementen, die tijdens de belegering van de stad dienst hadden gedaan. Enkel een gedeelte van de gracht, behorende tot de eerste afsnijding, staat op het plan afgebeeld. Het rasterpatroon van de oude kavels (XVde eeuw) werd hernomen en doorgetrokken tot aan de bolwerken van de Oude Polder en van Helmont. De Westpoort bevindt zich nu tussen twee nieuwe bolwerken.
- g. Merkwaardig is de vestiging van het hospitaal buiten de stadsomwallingen op de plaats van de Slimmers halve maan. Doch de eigelijke situering van het hospitaal is terug te vinden in het Nieuwe Troje nabij de Oostpoort.

BOLWERKEN

- 1 Spaens bolwerk
- 2 Peeckels bolwerk
- 3 Vlammensburgh
- 4 Nieuwpolder
- 5 Helmont bolwerk
- 6 Bolwerk van de Oude Polder
- 7 Suytbolwerk of Treurenburg
- 8 Koestal of Suytoostbolwerk

RAVELIJNEN

- a Oostravelijn
- b Oostpoortavelijn
- c Noordwestavelijn
- d Porceplic
- e Westavelijn
- f Polderravelijn
- g Suytravelijn
- h Suytoostavelijn

POORTEN

- A Nieuw-westpoort
- B Oostpoort of Zeedijkpoort
- C Kaaipoort of Brugse poort
- D Westpoort of Nieuwpoortse poort

Afbeelding 2 : Identificatie van bolwerken, ravelijnen en poorten van de stad Oostende op het wederopbouwplan van ca 1605.

Als versterkte zeehavenstad (hoewel de stad zelf reeds in het begin van de XVde eeuw werd opgericht) behoort deze plattegrond van Oostende tot een zeer specifiek type van verdedigingspatroon, dat volkomen volgens XVIde eeuwse theoretische opvattingen in 1583 werd gebouwd en terug te herkennen valt in dit wederopbouwplan (11). De belangrijkste karakteristieken van zulk plan zijn :

- het stratenpatroon is vanuit rationele ordeningsprincipes volgens rechthoekige bouwblokken ontwikkeld; in het plan van Oostende zijn deze hoofdzakelijk bepaald door het begin van de XVde eeuw achter de oude meer zeewaarts gelegen vissershaven werd opgetrokken.
- er is één centraal gelegen plein (de markt), van waaruit een aantal wegen op de stads-poorten uitmonden :
 - a. De verbinding Kaaipoort - Markt (onderbroken door een stadsgracht bij de afsnijding van het Nieuwe Troje).
 - b. De verbinding Westpoort - Markt.
- de polygonale vorm van de verdedigingswerken; hoewel niet overal regelmatig en aangepast aan de site, blijft deze vorm gehandhaafd, alsmede in latere XVIIde en XVIIIde eeuwse uitbreidingen tot een elfhoek ontwikkeld. Door het samengaan van deze polygonale om-trekslijn met het geometrische stratenraster, komen aan de randen van de stad onregelmatige bouwblokken voor.
- op bepaalde plaatsen wordt een zone "non aedificandi" voor militaire doeleinden voor-behouden, zo bv. langsheen de vestingen aan de zee kant.
- een citadel, eveneens verkaveld volgens een rechtlijnig grid en nagenoeg rechthoekig in grondplan. Door haar lokalisatie tussen de stad en de zee wordt haar doeltreffendheid verhoogd. Bovendien ligt de citadel langs de havengeul. Deze citadel neemt aldus bij uitstrek de controle over de stad waar, daar een rechtstreekse verbinding tussen stadscentrum en bastions uitgesloten is door het samen voorkomen van een polygonaal vestingspatroon en een rechthoekig bouwblokkenraster.

Zowel het dijkenplan voor de polders rondom de nieuwe oostelijke haven als het wederopbouwplan van Oostende volgens XVIde eeuwse verdedigingsprincipes en opvattingen over havenaanleg kunnen hypothetisch aan eenzelfde auteur toegeschreven worden. Het zijn beide ingenieurswerken; het dijkenwerk wordt in de tekstlegende van de kaart aan "Cauboerven" toegeschreven. Doch deze naam zou een verkeerde transcriptie, misschien een west-vlaamse verbastering van de naam COBERGHER kunnen zijn, gezien dit plan als een copie van een oorspronkelijke tekening kan beschouwd worden (12).

Wenceslas Cobergher (°1561 te Antwerpen, +1634 te Brussel) werd in 1605 door de Aarts-hertogen Albrecht en Isabella als architect en ingenieur aan het Hof van Brussel aangesteld. Hij werd belast met het uittekenen van verdedigingsplannen voor een aantal steden in de Zuidelijke Nederlanden, alsook met het ontwerpen van militaire bolwerken (13). Een bijzonder voorbeeld hiervan biedt het plan voor de nieuwe stad Scherpenheuvel, waar-schijnlijk tussen 1605 en 1607 door W. Cobergher getekend (14). Het grondplan van Scherpenheuvel is echter zeer verschillend van het geometrisch raster, dat het plan voor de wederopbouw van Oostende karakteriseert. Een regelmatige zevenhoek opgevuld volgens een radiocentrisch kavelsysteem, waarbij de radiale straten middendoor de zijden van een veelhoek lopen en op een groot plein samenkomen, vertoont eerder gelijkenis met het plan van Coevoorden door Adriaan Anthonisz, in opdracht van de Prins van Oranje uitgewerkt (ca 1580) (15). Doch in het geval van Scherpenheuvel en Coevoorden hebben wij te maken met het ontwerpen van nieuwe steden; te Oostende betreft het de wederopbouw van een be-staande zeehavenstad.

Een punt van overeenkomst is echter wel het voorkomen op plan van een citadel aan de rand van beide steden, maar in geen van beide gevallen werd zij gebouwd. Bovendien is de oprichting van Scherpenheuvel niet los te denken van het bestaan van Oostende. Na de bloedige bezetting en algehele verwoesting van deze zeehaven, werd door Albrecht en Isabella de belofte gedaan om een nieuwe stad ter ere van O.L. Vrouw op te richten. Scherpenheuvel kreeg meteen dezelfde stadsrechten als Oostende.

Op het gebied van dijkenaanleg en het droogleggen van polders en moerassen was Cobergher eveneens bedrijvig. Verschillende watertechnische werken getuigen hiervan: een project voor een kanaal van de Schijn naar de Nete, een voorstel tot het droogleggen van Kempische moerassen door het graven van een kanaal tussen Wommelgem en Herentals, ontwerp van een Zennekanaal tussen Brussel en Halle (dit project werd pas in de XIXde eeuw gerealiseerd), de eerste drooglegging van de Moeren tussen 1616 en 1646, het droogmaken van gronden in het land van Waas enz.

De bedrijvigheid van Wenceslas Cobergher op het gebied van verdedigingswerken en dijkenaanleg in de Zuidelijke Nederlanden kan gesitueerd worden tussen 1605 en 1634. Het ontwerp van de wederopbouw van Oostende en voor de verdere dijkenaanleg omheen de nieuwe binnenhaven waarvan dit met de hand getekend plan vermoedelijk een copie is, is waarschijnlijk een der eerste stedenbouwkundige en watertechnische projecten, die Cobergher na zijn terugkeer uit Italië heeft uitgewerkt. Het belang van deze copie is des te groter, omdat sinds het spoorloos verdwijnen van de Oostende-kaart van Jacob van Deventer vermoedelijk geen oudere handgetekende kaart van Oostende gekend is.

NOTEN :

- (1). De heer D. Farasyn wees mij op het bestaan van dit plan. Voor deze inlichting, alsook voor verder gesprekken, die wij hierover hadden, ben ik de heer Farasyn bijzonder dankbaar.
- (2). In de inventaris wordt het plan als volgt omschreven : "Plan de ville d'Ostende et d'une digue traversant la Geule, proposée par l'ingénieur de Cauweruen. Sans date (l'écriture est du commencement du XVIIème siècle). Haut 50 cent., larg. 64 cent..
- (3). Cfr. FARASYN, D., Oostende, in Belgische steden in Reliëf, Brussel, 1965, p. 139-162.
- (4). ID., p. 150.
- (5). Cfr. Ook de vermelding van "'sHeer Woutermans Ambacht" op de kaart van Jacob van Deventer. Zie VLIETINCK, E., Het oude Oostende en zijn driejarige belegering. Oostende, 1897.
- (6). Simon Stevin, ingenieur bij de Verenigde Provinciën en vermaard theoreticus op het gebied van de Wiskunde, de Mechanica en de Krijgswetenschap, schrijft als eerste in de Nederlanden een theoretisch werk over sluisen. Zie STEVIN, S., Castrametatio en nieuwe Maniere van Sterctebou, door Spilsluysen, Rotterdam, 1617. Reeds in de XIVde eeuw was het gebruik van spuisluizen gekend. Zie hierover meer in HERUBEL, M., L'Homme et la Côte, Parijs, 1936. Spilsluizen mogen echter niet verward worden met spuisluizen. Spilsluizen zijn een eigen uitvinding van Simon Stevin en pogen de voordelen van spuisluizen en schutsluizen met elkaar te combineren. Zie hieraangaande meer in DIJKSTERHUIS, E., Simon Stevin, Den Haag, 1943, p. 211-214.

- (7). Over het effect van waterschuring bij zeehavensteden, zie vooral STEVIN, H., Wisconstich Filofisch Bedrijf, Boek XI, Van den handel der Waterschuyring onses Vaders Simon Stevin, Leiden, 1667.
In dit boek wordt eveneens het voorbeeld van Oostende besproken. Waarschijnlijk is Simon Stevin zelfs tijdens de belegering tussen 1601 en 1604 te Oostende geweest.
- (8). De afstand B C stemt overeen met nagenoeg 500 voet ; dit is 50 roeden.
- (9). FARASYN, D., loc. cit., p. 160.
- (10). Aangeduid op de kaart als bolwerk B.
- (11). Het stedenbouwkundig model van Pietro Cataneo voor een versterkte zeehavenstad kan hier als referentie gesteld worden. Zie CATANEO, P., I Quattro primi Libri di Architettura, Venetië, 1554, fac. sim., New Jersey, 1964, p. 22. Bovendien kan verwezen worden naar het zg. Oud-Nederlands fortificatiestelsel. Zie TAVERNE, E., In 't land van belofte : in de nieuwe stad: Ideaal en werkelijkheid van de stadsaanleg in de Republiek, Maarssen, 1978, p. 53-61. Bij acte van 25 april 1579 had de Prins van Oranje een zekere Hans De Duucq aangesteld om versterkingsplannen op te maken voor Oostende, Nieuwpoort e.a. Zie VLIETYNCK, E., op. cit., p. 223.
- (12). De naam van Cobergher vertoont heel wat verschillende schrijfwijzen. Volgens Plantenga zijn in XVIIde eeuwse geschriften eveneens terug te vinden : "Coerberger", "Koeberger", "Cambarghe", "Coerberghen" enz. Cfr. PLATENGA, J., L'architecture religieuse dans l'ancien duché du Brabant, depuis le règne des archiducs jusqu'au gouvernement autrichien, 1596-1715, Den Haag, 1926, p. 3.
- (13). Zowel Saintenoy als Plantenga halen een ordonnantie van 24 december 1605 aan, bewaard in het Rijksarchief. Zie SAINTENOY, P., L'Art Architectural sous Albert et Isabelle et les règles du Concile de Trente, in Revue Latine, jan., 1922, (z.p.) en PLANTENGA, J., op. cit., p. 19. Over het leven het werk van Cobergher, zie THIEME, U. en BECKER, F., Allgemeines Lexikon der Bildender Künstler, Leipzig, 1912, deel 7, p. 160-161; alsook Bibliographie Nationale, nr 4, kol. 213-223
- (14). Zie LOMBAERDE, P., Verschuivingen binnen het planningsdenken over de ruimte : van een perspectivische naar een semiologische benaderingswijze, (onuitgeg. doct. thesis), Leuven, 1982, p. 168-193.
- (15). Net zoals Cobergher in dienst stond van de Aartshertogen Albrecht en Isabella voor het ontwerpen van verdedigingsplannen voor steden in de Zuidelijke Nederlanden, zo werkte Adriaan Anthonisz als een der belangrijkste fortificatieontwerpers voor de Prins van Oranje.

P. LOMBAERDE

 OOSTENDE TE BOKRIJK

In het Openluchtmuseum Bokrijk loopt nog tot 17 oktober 1982 een tentoonstelling : "Bieren en Pintelieren" - het n° 233 van de cat. : Een brouwer te Oostende. Postkaart. Ed. Em. GOES 32, rue du Vieux Moulin - Ostende. 13,5 x 8,5 cm.
 De kaart stelt voor : Een brouwer gezeten op een kar, voortgetrokken door een hond.

W. VERLONJE

OOSTENDSE MUZIEKGESCHIEDENIS XXI : EDMOND LAPON (1858-1901)

Deze bijdrage is volledig gewijd aan toondichter Edmond LAPON, de man die we zo een beetje de "pechvogel" uit onze Oostendse muziekgeschiedenis kunnen noemen.

EENVOUDIGE AFKOMST

Edmond LAPON werd op 14 oktober 1858 geboren als zoon van eenvoudig vissersmensen uit het Oostendse Schipperskwartier (Korte Kaaistraat, nu Pastoor Pypestraat). Zijn vader was François LAPON, zijn moeder heette Melanie 'T JAECKX.

LAPON deed zijn elementaire muziekstudies in de Oostendse muziekschool die toen nog in de Sint-Franciscusstraat gevestigd was. Directeur in die tijd was J. BARWOLF, die een gedeelte der lessen notenleer gaf, alsook de vioollessen. LAPON leerde de beginselen van het vioolspel bij J. BARWOLF.

In de muziekschool bleek LAPON al gauw een uitblinker te zijn. En toen zijn muziekstudies er voltooid waren, diende hij de bij Gemeenteraad een verzoekschrift in om subsidie ten einde zijn muziekstudies aan het Brusselse Conservatorium te kunnen verderzetten. Op 8 november 1875 besliste de Gemeenteraad LAPON een subsidie van 300 fr. toe te kennen. (1)

Te Brussel behaalde LAPON o.m. een eerste prijs altviool; zijn betrekking als muzikant bij het korps der Karabiniers bracht een welgekomen financieel extraatje op.

VEELBELOVEND DEBUUT

In 1887 dong LAPON mee naar de zo begeerde Prijs van Rome. Het onderwerp dat jaar was een cantate op het gedicht "Les Suppliantes" van CAESEMBROODT. LAPON viel bij de prijzen. Zijn partituur werd in gedrukte vorm gepubliceerd.

Op zondag 22 juli 1888 werd de Prix-~~e~~-Romelaureaat feestelijk gevierd in zijn geboortestad. In het Kursaal ging voor een enthousiaste zaal een Lapon-concert door.

In het publiek zaten zijn gelukkige maar wellicht niet begrijpende ouders. Op het programma werken van de jonge toondichter :

- Marche Triomphale voor groot orkest
- Ouverture "Jane Gray"
- Cantate "Les Suppliantes" voor soli, koor & orkest.

Er waren felicitaties vanwege Burgemeester MONTAGNIE die LAPON zes operapartituren van Wagner aanbood vanwege het Stadsbestuur. Na het concert werd nog een huldigingsvuurwerk afgestoken op het strand.

HARD TEGEN HARD

Oostende schijnt er weleen traditie van te willen maken wat betreft controverses rond de benoeming van muziekschooldirecteuren.

In elk geval ging het er in 1888, na de dood van Directeur MICHEL ongenadig aan toe. Voor MICHEL's opvolging boden zich drie serieuze kandidaten aan : o. a. Edmond LAPON en JULES DESWERT traden in de ring.

Jules DESWERT, man met rijke ervaring en een meer dan indrukwekkend curriculum-vitae (binnenkort behandeld in een aparte bijdrage), was duidelijk de meerdere van LAPON, die in feite nog aan het prille begin van zijn carrière stond. Ondanks heftige perspolemieken moest LAPON de duimen leggen tegen DESWERT.

Een bijna identiek scenario herhaalde zich al in 1891, na de dood van DESWERT, toen het directeurschap van de muziekschool opnieuw vacant kwam. Nu moest LAPON het afleggen tegen Léon RINSKOPF (die we uitvoerig behandelden in vorige bijdragen). Weer waren er heftige perspolemieken. Maar het feit dat LAPON het pianospel niet machtig was, en dat dit als uitdrukkelijke gesteld was, daar de directeur tevens de hogere pianoklas leidde, speelde in beide gevallen duidelijk in LAPON's nadeel... Het spreekt vanzelf dat na die twee ontgoochelingen LAPON stilletjes verbitterd raakte...

Door toedoen van de musicus GEVAERT werd LAPON leraar aan het Brusselse Conservatorium. Hij verzorgde er de hogere klas "Lecture musicale". Tevens was dirigent van het orkest in het gekende Brusselse etablissement "Waux-Hall". Hij gaf ook les te Gent; daar genoot BOEHME, die later de cantate "Lapon herdacht" zou dichten, onderricht van hem.

LAPON, die bij zijn leven te Ukkel woonde, overleed in oktober 1901 (kort voor de 19e) in een niet nader bepaalde krankzinnigeninrichting ergens in Vlaanderen. Hij zou aan een erge vorm van grootheidswaanin geleden hebben op 't laatst van zijn leven.

Te Oostende werd naderhand een straat naar hem genoemd.

Prompt raakte LAPON's muziek in de vergeethoek.

Nà de Eerste wereldoorlog werd zijn gedachtenis nog eens opgerakeld door een LAPON-herdenkingscomité, waarvan de onvermoeibare kunstenaar JAN DE CLERCK voorzitter was.

Na jaren ijveren slaagde deze er in de nodige fondsen te verzamelen voor een LAPON-memoriaal.

Op 22 juni 1922 werd LAPON's cantate "Les Suppliantes" nog eens uitgevoerd door een ensemble o.l.v. Jules TOUDDAINT DE SUTTER.

Het memoriaal, een portret in bas-reliëf, werd gemaakt door Oscar DE CLERCK, broer van Jan, beeldhouwer en directeur van de Leuvense Academie. Gemonteerd op een sobere bakstenen muur, werd het op 18 september 1927 onthuld in het Leopoldpark nabij de muziekkiosk. Maurcie ANTONY vereeuwigde de plechtigheid fotografisch.

Kort na de onthulling al, werd het monument door onbekenden geschonden. De bronzen plaket belandde tenslotte in het conservatorium (Romestraat), waar het een plaats kreeg aan de muur van de inkomhall, rechtover RINSKOPF's memoriaal.

"De Plate" bezit een tweede exemplaar van dit portret-reliëf, in koper.

Partituren van LAPON bevinden zich in de Oostendse Stadsbibliotheek en het Koninklijk Muziekconservatorium.

Bib. : Feuille d'Ostende, 12 maart, 16 maart 1891
7 juni, 14 juni, 18 juni 1891
3 mei en 17 mei 1891
9 juli 1891

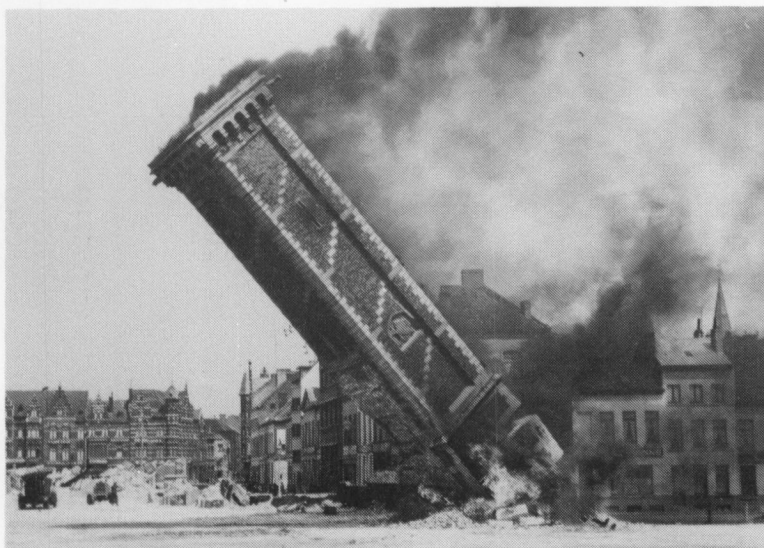
Echo d'Ostende, 24 oktober 1878.

HET OUD STATION

Het eerste station van Oostende (litho-kaart ± 1845) - gebouwd in 1838.

Een zijzicht van het station van 1882, afgebroken in 1956. Men ziet het eerste station van 1838 er in verwerkt. Na de 2de W.O. was de Handelskamer in die vleugel gevestigd.

Het laatste torentje wordt opgeblazen aan de zijde van de Perronstraat (1956). Einde van station 1 en 2.

Over de familie LAPON bestaat een recente publicatie van : M. LAPON, Stamboom LAPON (gestencilde brochure: aanwezig in de Bibliotheek V.V.F.-Oostende onder nr. II-3/195). E. LAPON komt er echter niet in voor.

N. OSTYN

(1) Bulletin Communal de la Ville d'Ostende, 1875, 10, 8 nov. 1875.

NOPENS HET KANON UIT 1685 IN HET HEEMKUNDIG MUSEUM

A. BESCHRIJVING

Op de kulas draagt dit kanon een merk in de vorm van een drieblad en de cijfers 405.
Op het tappenstuk een latijns opschrift waaruit men kan opmaken dat het kanon in het 35e regeringsjaar van Charles II van Engeland (1685) gegoten werd. In dat jaar was George LEGGE, baron Dartmouth (1648-1691) opperbevelhebber van het leger en admiraal.

Noger op het tappenstuk een cartouche, bestaande uit twee palmtakken waarboven een kroon, met maltezerkruisjes bezet en in het midden het monogram CR (=Carolus Rex)

Op het lanzeveld is het getal 14810 gegrift en in de kop is het cijfer 3 gegoten.

Brons, kaliber 80 mm, lengte 134 cm
Het houten affuit is een nieuwe constructie

Opschrift op het tappenstuk : Carolus II Mag Brit
fra et Hib Rex
Anno Regni sui MXXV°
dn Georgius Legge Baro
de Dartmouth
re torne... bellica
praefectus generalis
F.G.

B. HERKOMST

Dit Britse drieponder scheepskanon werd in januari 1906 in de Noordzee opgevist door de Zeebrugse treiler "Moby Dick" en dit aan de Bruine Banken voor Ijmuiden. Hij werd gekocht voor het Heemkundig Museum door bemiddeling van Willy LAFORCE, de toenmalige secretaris van "De Plate".

Dergelijke vuurmonden werden nog lang na 1685 op de Engelse fregatten gebezigd. LEGGE zelf bleef trouwens na de regering van Charles II bevelhebber van de vloot onder Jacob II. Hij geraakte in vele zeeslagen met de Nederlandse vloot van Willem III verwickeld.

BIBLIOGRAFIE :

MACAULAY, The history of England from the accession of James the second, London 1864,
dl. II, p. 145 en 208.

J.K.L. art. George Legge, in The Dictionary of National Biography by Georges SMITH,
dl. XI, Oxford, 1937-1968, p. 849-851.

N. H. OSTYN

OOSTENDE KERMIS - DE OKTOBERFOOR

Iedere Oostendenaar, en zeker zij die aan stad werken, weten dat Oostende kermis en de 'foor' op twee verschillende data vallen. Oostende kermis valt na de feestdag van Sint-Peter en -Paulus (de laatste week van juni, begin juli) en de foor vindt plaats de eerste twee weken van oktober. Wanneer men die Oostendenaars echter vraagt naar de reden van dit toch wel rare verschijnsel, wel, dan krijgt men de meest uiteenlopende antwoorden: zij die aan stad werken veronderstellen dat het komt om een dag verlof bij te krijgen, anderen menen dat de foor verplaatst werd terwille van de handelaars, die in het seizoen geen tijd hadden om naar de foor te gaan en een derde groep zegt dat men de datum van de foor veranderde omdat de toeristen kloegen over overdreven lawaai.

De waarheid ligt helemaal anders. In de jaren 1880 had men in het ganse land nog af te rekenen met talrijke epidemieën: pokken, roodvonk en cholera doken in steden als Oostende nog regelmatig op. Oostende kende nog een bijkomende moeilijkheid met de gebrekkige drinkwatervoorziening: Oostende ligt niet aan een zoetwaterloop of -bron en men moest in die tijd water putten uit boorputten die over de stad verspreid waren. (E. DE CUYPER, La Question de l'Eau Potable à Ostende, 1720-1900, A. Bouchery, Oostende, 1901). Het water uit deze putten was van levensbelang voor de bevolking, vooral tijdens de zomer, wanneer duizenden toeristen de stad bezochten.

Om besmettingsgevaar tegen te gaan werden strengere maatregelen i.v.m. de hygiëne getroffen. Ook begon men naar alternatieven te zoeken om de drinkwatervoorziening te verzekeren.

In 1886 kwam voor de eerste maal het voorstel ter sprake om de jaarlijkse foor van juli naar oktober te verplaatsen. In een rapport gericht aan de gemeenteraad zeggen burgemeester en schepenen:

"Depuis assez longtemps, la Kermesse d'Ostende est fixée du premier au troisième dimanche de Juillet, à ce moment, des marchands forains de toutes nuances venant de toutes côtés, s'installent à Ostende et, comme il ne se font pas remarquer par une propreté exemplaire, ils constituent un danger permanent et offrent aux étrangers qui viennent s'établir en notre ville, dès le commencement de la saison, un spectacle fort peu engageant."

(Bulletin Communal, 23 maart 1886, p. 45)

De raad besliste te wachten op de reactie van de bevolking, maar die bleef uit. Daarom besloten de raadsleden op 20 april 1886 de uiteindelijke beslissing te verdagen naar een latere datum.

In 1889 dringt die beslissing zich opnieuw op. Een pokkenepidemie had de stad geteisterd en het probleem van drinkwater en hygiëne kwam weer te berde. Bovendien had Leopold II aangedrongen om het Schouwburgplein (nu Marie-Joséplein), waar de foor haar tenten opstelde, te veranderen in een square, zodat een nieuwe lokatie voor de foor moest gezocht worden. Op de gemeenteraadszitting van 4 juni 1889 werd de knoop definitief doorgehakt.

Burgemeester Montangie wees nogmaals op het hygiënisch aspect van de zaak:

"Cette proposition était faite dans un but de solubrité publique; on disait, non sans raison, qu'en tenant la foire à cette époque, on céait un danger permanent qu'on devait éviter. On ne pouvait tolérer au commencement de la saison une agglomération de

personnes venant de tous côtés, et n'ayant de la propreté que des notions les plus élémentaires."

(Bulletin Communal, 4 juni 1889, p. 117)

De raad besloot de foordatum naar oktober te verplaatsen en als nieuwe lokatie het Wapenplein te kiezen. Dit laatste lokte een reactie uit bij raadslid Michens die vond dat het Wapenplein al genoeg voordelen genoot. Een spreiding van de kramen werd dan toegestaan : de kramen mochten staan op het Wapenplein, het Sint Jozefsplein (aan de Jozef II straat) en het Handelsplein (nu Sint-Petrus en Paulusplein) (Echo d'Ostende, 06/10/1889).

De gemeenteraad benadrukte dat de verplaatsing van de foor van juli naar oktober geen reden was om Oostende kermis te verwaarlozen : deze dag kon uitgroeien tot een hoogtepunt van het toeristisch seizoen door het inrechten van passende gemakkelikheden : concerten, bals en een goed georganiseerde zeeviering.

De foor veranderde dus van datum om twee redenen :

- Ten eerste voor de hygiëne : men wilde het besmettingsgevaar zoveel mogelijk beperken. Opvallend is de omzichtigheid waarmee de gemeenteraad en de plaatselijke pers te werk gaan : nooit maken zij officieel melding van epidemieën, maar spreken altijd van geruchten en geïsoleerde gevallen.
- Ten tweede lokte de foor een aantal bezoekers naar Oostende die, wegens hun lage afkomst, tijdens de zomer niet zeer welkom waren. Het Oostendse toerisme teerde op de high society en werd niet gediend door lui die beschonken langs de weg lagen en toeristen lastig vielen. Door de foor naar oktober te verplaatsen zouden ook zij uit de stad gehouden worden.

Jan SUERMONT

EEN NIEUW REFERENTIEWERK VOOR DE KARTOGRAFIE.

Insiders hebben reeds weet van het bestaan van deze catalogus. Toch is het m.i. nuttig, zelfs gewenst ook niet-bevoegden, kortom puur belangstellenden en weetgragen te attenderen op deze belangrijke aanwinst. Wij trinspelen meer bepaald op "The A.E. Nordenskiöld Collection in the Helsinki University Library. Annotated Catalogue of Maps made up to 1800", samengesteld door A.-M. Michwitz, L. Miekkaavaara en T. Rantanen, een uitgave in vijf boekdelen van de firma Almqvist & Wiksell International, Publishers and Wholesalers of Academic Books and Journals, 26, Gamla Brogatan, P.O. Box 62, S- 101 20 Stockholm (Zweden). 2 boekdelen zijn reeds van de pers en voor verkoop beschikbaar, n.w. List of Atlases, vol. 1 : A - J (uitgegeven in 1979 in - 4° : 252 blz., geïllustreerd), alsook vol. 2 : k - Z (pas gepubliceerd in 1981, ook in - 4° met ditmaal 322 blz., eveneens geïllustreerd). Per deel kosten geciteerde boeken : 245 Zweedse Kronen. De reeks is nog volop in uitvoering en zal in totaal 5 boekdelen omvatten : de eerste 3 delen de catalogus zelf, de overige 2 delen een gedetailleerde index met alle geografische namen en hun variëteiten inbegrepen uit de diverse historische perioden. De collectie bevat ongeveer 25.000 kaarten en behoort mede tot de beroemdste en befaamde ter wereld!...

E. SMISSAERT

ALFONS BOEHME, ANEKDOTES EN TYPES IN "MAJEUR" EN "MINEUR".

(in eigen beheer), 1982 - 64 blz., 380 fr.

De Oostendenaar Alfons Boehme (geb. 1916) heeft een 29-tal anekdotes te boek gesteld die oudere Oostendenaars ongetwijfeld zullen interesseren. Als orkestleider maakte A.B. buitenlandse tournees, o.a. door Duitsland en Zweden, en werd tenslotte artistiek directeur van de Casino-Kursaal in onze stad.

Niet alleen is hij bereisd en muzikaal onderlegd, maar hij is ook een wijs man met veel mensenkennis en kritisch inzicht. Voor menselijke tekortkomingen heeft hij begrip maar de pretentie van succesvolle artiesten met hun aanstellerigheid en hun dure grilletjes vindt hij onuitstaanbaar.

Die "Anekdotes" zijn korte stukjes, van 1 tot 3 blz., over voorvalletjes, meestal uit de jaren dertig, maar niet allemaal in Oostende gebeurd. Tot de prettigste behoort "Schiel" (kampioen van de Ief), een Oostends figuur die A.B. niet met zijn volledige naam noemt, maar die iedere Oostendenaar (op leeftijd) zal herkennen.

De boeiendste vier opstelletjes, volgens mij, zijn die waarin Boehmes afkeer voor artiestenhoogmoed tot uiting komt. In "Coup Vache" vernemen we hoe laaghartig Edith Piaf eens tegen een mededingster optrad. "Drug Story" is de ontluistering van "Kloot François", een Parijzenaar uit de top van de Showbusiness. "Njet, zei de Russische Beer" herinnert aan het optreden in onze Kursaal van Aram Katsjatoerjan en in "Star Allures" worden Harry Bellafonte en Ray Charles ontmaskerd.

A.B. heeft een heldere onopgesmukte stijl en hij kan raak formuleren. B.v. : "De Belgen eten niet alleen met de ogen, ze luisteren er ook mee" (p. 7). Jammer dat hij in andere opzichten te kort schiet.

Een groot aantal spel- of drukfouten ontsiert de tekst. Dat, tegen de spelregels in, geografische termen met een kleine letter geschreven worden (b.v. : spaans, portugees, russisch, enz.) is niet zo erg. Maar : permitteren (p. 8 en 9), conferancier (p.9), stande pede (p.9), rekwesieten (p.33), wat gebeurt is (p. 58), kapzones (p.60), enz. storen.

Onzuiver en slordig zijn ook a) taal en b) zinsbouw. Enkele voorbeelden : a) het orkest vervoegen (p.13, i.pl.v. zich bij het orkest voegen), ondervest (p.8, i.pl. v. vest), de moraal (p.38, i.pl.v. het moreel), het tournee (p.39, i.pl.v. de), een geste dat (p.45, i.pl.v. die), menige verlofgangers (p.57, i.pl.v. menig verlofganger), uw fout (p.58, i.pl.v. uw schuld). b) "Na enkele dagen spoorloos te zijn verdwenen, werd zijn lijk gevonden" (p.32) (niet het lijk was spoorloos verdwenen!) - "...want er stond... nog een plaatopname op het programma, en hij dus praktisch over geen vrije tijd beschikte" (p.36) (i.pl.v. en dus beschikte hij praktisch over geen...).

Niettegenstaande die gebreken blijven die "Anekdotes" lezenswaard omdat ze een stukje Oostends muzikaal leven van uit een persoonlijke nuchtere hoek bekijken.

G. BILLIET

Op zaterdag 26 juni 1982 woonde ik in Zeebrugge de doop bij van een nieuwgebouwd vissersschip. Opmerkelijk was hierbij het instandhouden van een zeer oude traditie, die we bij een zelfde plechtigheid in Oostende niet kennen. Het schip de Z.89 SANDRA, roepnaam O.(oscar) P.(pap) D.(delta) K.(kilo) werd in staal gebouwd op de werf van L. DE GRAEVE in Zeebrugge. Het is een BOKTREILER uitgerust voor de bokkevisserij in de West.

Enkele gegevens : Lengte over alles : 33,50 m
Grootste breedte : 7,50 m
Brutotonnemaat : 198,91 m
Nettotonnemaat : 63,02 m
Hoofdmotor : A.B.C. 1000 pk,
Hulpmotor : D.A.F. 160 pk.

De eigenaar is PVBA Vanden Broecke-Schiltz die ook nog de Z.189 Jan Breidel in de vaart heeft. De schipper is de heer Bart Schiltz.

Het schip lag die zaterdag afgemeerd aan een steiger met trap in het voorste deel van de vissershaven van Zeebrugge. Het was feestelijk getooid met een sliert vlaggen die vanaf de voorsteven over de voorstag en de mast naar achteren liepen. Alles aan boord blonk van de nieuwigheid.

Toen ik me omstreeks 14 uur, gewapend met mijn fototoestel, langszij presenteerde lag het schip er nog verlaten bij. De enige persoon die ik ontmoette was een stevige jongeman, rode jumper over zijn gewone kledij getrokken, die aan boord met een scherp oog naar details speurde. Het bleek de schipper van het vaartuig te zijn, die me op mijn vraag vriendelijk aan boord nodigde. Hij vertelde me dat ik nog wel een vol uur te vroeg was voor de plechtigheid, maar dat hij me met genoegen de uitzet van zijn brug wilde tonen. Nu moet ik bekennen dat mijn kennis van de uitrusting in het stuurhuis van een vissersschip al ettelijke jaren oud is en nog dateert uit de tijd dat ik dienst deed aan boord van het visserijwachtschip. Ik stond dan ook stom verbaasd toen ik de elektronische uitrusting van de Z.89 SANDRA zag. Het bestond uit twee RADARS, twee ECHOLODEN, twee V.H.F. 's een DECCA ontvanger, een DECCA-schrijver, een AUTOMATISCHE PILOOT, een 400 watt ZENDER-ONTVANGER enz. Al het materiaal was van de best gekende merken. Ik waande me op de brug van het laatste nieuwe eskorteschip van een Marine "van goeden doen".

Toen ik daarbij nog een pak technische uitleg kreeg van de schipper over werking en onderhoud van zijn materiaal vielen meteen een reeks vooroordelen weg, die ik als varende marineman had tegen vissende vaartuigen die je op je koers ontmoet. Ook steeg mijn waardering voor het onderwijs in onze visserij scholen een flink stuk.

In het stuurhuis en de kajuit van de schipper noteerde ik voorst enkele spreuken die de huidige generatie van schippers ter visserij in een ander daglicht stellen. De eerste spreuk luidde : "HET IS GEMAKKELIJKER OP TE HOUDEN DAN DOOR TE GAAN" getekend (wie dacht u wel) W.S. Churchill. Een tweede spreuk was : "WIJS IS HIJ DIE ZICH NIET STOORT AAN KRIETIEK EN DIE ZIJN WEG GAAT DOOR HET LEVEN". Ik ben er even stil bij vlijven staan. De derde spreuk had de schipper van zijn vrouw meegekregen, zij hing boven zijn kooi en luidde als volgt : "EEN SCHIPPER DRINKT NOOIT (en met hele kleine lettertjes eronder) ZONDER REDEN".

Dit voorafgaande bezoek was in elk geval voor mij releverend geweest.

Aan dek zag ik vier gaten die in het houten dek geboord waren en die gemakshalve voor de plechtigheid met een krijtcirkel waren aangegeven. Het voorst zat in het dek van het dek van het vooronder onder het voordek, eentje zat er voor de brug aan stuurboord het andere op gelijke hoogte aan bakboord. Een vierde gat was in het dek tegen de achtersteven geboord. Zij vormden als het ware de hoeken van een kruis dat over het schip lag.

ONDertussen was het schip langzaam vol volk gelopen, hieronder begrepen een fanfare van een man of tien. Na postgevat te hebben in het vooronder vergastten zij de aanwezigen op een reeks vrolijk deuntjes.

Omstreeks drie uur bleek iedereen die er moest zijn er aanwezig te zijn en kon de doopplechtigheid beginnen. Twee priesters in clergyman schoten hun koorhemd aan en legden zich een groene stoel om. Omringd door de meter, de peter, de schipper, de eigenaar en de bemanning werd de plechtigheid ingezet met een gezamenlijk kruisteken. Een van de priesters las een toepasselijke tekst voor over vissers en de zee, gevolgd door een gebed. Daarna wijdde hij het schip, de bemanning en de aanwezigen in een algemene zegening. Het gezelschap verplaatste zich nu naar de verschillende in dek geboorde gaten, beginnende aan stuurboord. De priester liet een paasnagel (1) in het gat vallen waarop de meter het gat dichtte met een ronde tap die ze met een aangereikte hamer insloeg, waarna ze de tap op de hoogte afsloeg. Vervolgens was het de beurt aan de peter die na het inleggen van de paasnagel dezelfde operatie aan bakboord uitvoerde. Hetzelfde gebeurde op het voordek waar de schipper de werkende hand was, terwijl op het achterdek de priester zelf de tap in-en afsloeg.

Hierna verplaatsten het hele gezelschap van priesters, peter, meter en schipper zich achtereenvolgens naar het logies, de machinekamer, het stuurhuis en het visruim om die telkens afzonderlijk te zegenen.

Na de zegening van het visruim wenste de priester de eigenaar en de schipper nog een "In Godsnaam toe" waarmee de plechtigheid eindigde. Stoel en koorhemd verdwenen meteen in een handtas.

Op het voordek waren ondertussen een paar tafels opgesteld, waaraan twee obers de aanwezigen rijkelijk van drank en versnaperingen voorzagen.

Ik wenste de schipper en zijn versgedoopte SANDPA nog een "BEHOUDEN VAART" toe en verdween, een ervaring rijker.

Bij navraag in bevoegde middelen te Oostende en Nieuwpoort blijkt in deze plaatsen de doop van een vissersschip ongeveer uit een zelfde plechtigheid te bestaan, met uitzondering van het plaatsen van de paasnagels in kruisvorm in het dek.

Dit schijnt een typische Oostkusttraditie te zijn. (2)

(Met dank aan Alex SYS uit Knokke die me op tijd verwittigde).

J.B. DREESSEN

(1) PAASNAGEL (P.K.). Elk van de 5 nagels van wierook die op Paasavond in de paaskaars gestoken worden in de vorm van een kruis.

Uit "Van Pale", trefwoord paasnagel

(2) Een vermelding van een gelijkaardige doop komt voor in het boek HOOP DE BRANDING RUISEN door A. Destanberge en geïllustreerd door J. Gonthier (Antwerpen, De Sikkel, 1953), p. 57 en 58.

MOSSSELZAADTREKKER

Vanwege Ere-senator John Lauwereins ontvingen we een telefoontje i.v.m. het artikel van A. Van Caillie over de Oostendse fotograaf Arthur Pottier. ("De Plate", sept. 1982, p. 3-6).

Hij deedde ons mede dat de foto "Le pêcheur" op p. 5 eigenlijk geen vissersschip was, maar wel een Hollandse mosseltrekker. Tussen de jaren 1930-1939 kwamen hier Hollanders met kleine bootjes mosselzaad steken op de golfbrekers. Zij hadden daarvoor toelating van de Dienst van Bruggen en Wegen.

O.V.

WEETJES

Jaarverslagen van instellingen van de overheid schrikken door hun dorheid en ambachtelijke stijl vaak af. Wie toch even de moeite neemt tot inzage, komt af en toe tot beloning van zijn inzet. Getuige het interessante "Jaarverslag 1980" van de Gemeentelijke archiefdienst Amsterdam. Wij vernemen er bv. dat systematisch gewerkt wordt aan de samenstelling van een voorlopige bibliografie op gedichten over de hoofdstad Amsterdam. Even een parenthese : alles gedichten, met als thema "Oostende" en reeds eerder afgedrukt in de kolommen van "De Plate", werden door ondergetekende opgemerkt, met de vereiste toestemming gecopieerd en voor publikatie doorgegeven aan de redactie van ons Tijdschrift. In de rubriek "Aanwinsten verkregen voor de bibliotheek van het Archief van de Gemeente Amsterdam" merkten wij het bestaan op van een "Bibliography of ship passenger lists 1538-1925", samengesteld door H.A. Lancour en uitgegeven te New York, U.S.A. (zonder vermelding van het jaar van uitgave evenwel), alsook een "Gids voor de kaartenverzamelingen in Nederland", samengesteld door A. Van Slobbe en uitgegeven te Alphen aan de Rijn (Nederland) in 1980. Een compilatie van zeemannsliederen biedt het boek "Wat lijdt den zeeman al verdriet. Het Nederlandse zeemandlied in de zeiltijd 1600-1900" ('s-Gravenhage, 1980), een uitgave bezorgd door C.A. Davids.

Emiel SMISSAERT

IN DIT NUMMER :

- blz. 2 : Boeken;
 - blz. 3 : Oorlogsdagboek 1940-1945 (4);
 - blz. 6 : M. BOUSSY : Brief;
 - blz. 7 : N. HOSTYN : Vergeten Oostendse kunstschilders XXVI : Vital KEULLER;
 - blz. 9 : W. VERLONJE : Over Oostende in een Brugsche kroniek van 1787;
 - blz. 11 : P. LOMBAERDE : Het "Cobergher-plan" van Oostende (II);
 - blz. 16 : N. HOSTYN : Oostendse muziekgeschiedenis XXI : Edward LAPON;
 - blz. 19 : N. HOSTYN : Nopens het kanon uit 1685 in het Heemkundig Museum;
 - blz. 20 : J. SUPHONT : Oostende kermis - De Oktoberfoor;
 - blz. 22 : G. BILLIET : Alfons BOEHME, anekdotes en Types;
 - blz. 23 : J.B. DPEESEN : Een doop van een vissersschip op onze kust. Anno 1982;
 - blz. 25 : Weetjes.
-

TEKSTOVERNAME UIT "DE PLATE" STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE.

De laatste
uitgegeven boeken
zijn **ALTIJD**
te verkrijgen bij

INTERNATIONALE BOEKHANDEL
N. V.

Adolf Buylstraat 33

8400 - Oostende Tel. 70.17.33

en in haar bijhuizen
